

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

М. В. Тонкошкур

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТУРИСТСЬКЕ КРАЇНОЗНАВСТВО»

(для студентів 1 курсу денної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент»)

Тонкошкур М. В. Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Туристське країнознавство» (для студентів 1 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент») / М. В. Тонкошкур, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2013. – 32с.

Рецензент: М. М. Покогодна

Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол засідання № 1 від 31 серпня 2011 р.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	4
Розділ 1. Програма навчальної дисципліни.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни «Туристське країнознавство»...	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни (модулю).....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	9
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	10
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	11
Розділ 2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	12
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	12
2.2. Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	13
2.3. Тематичний план навчальної дисципліни.....	14
2.4. Зміст навчальної дисципліни (модуля «Туристське країнознавство») за змістовними модулями та темами.....	15
2.5. Плани лекцій.....	18
2.6. Плани практичних та семінарських занять.....	22
2.7. Контрольна робота.....	25
2.8. Самостійна робота студентів.....	27
2.9. Індивідуально-консультативна робота.....	27
2.10. Методики активізації процесу навчання.....	27
2.11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів.....	29
2.12. Список джерел.....	30

ВСТУП

Туристське країнознавство – відносно нова навчальна дисципліна, актуальність вивчення якою зумовлена головним чином зростаючою роллю туризму в соціально-економічному житті суспільства та стрімкою диференціацією туристських потоків як в Україні, так і в цілому світі.

Як навчальна дисципліна, «Туристське країнознавство», покликана сформувати у студентів знання специфіки окремих регіонів, країн та туристських центрів. Це допоможе майбутнім фахівцям туристського бізнесу професійно підійти до проектування нових маршрутів, правильно зорієнтувати туриста, запропонувавши маршрут, що якнайкраще відповідає його запитам. Виходячи з цього, дисципліна «Туристське країнознавство» презентує знання про країни у площині «менеджер туристської фірми – турист», та «екскурсовод – турист».

«Туристське країнознавство» – це комплексна наука географічного спрямування, яка займається комплексним вивченням країн та регіонів, передусім систематизацією даних, що стосуються не тільки їхньої природи, населення, господарства, культури та суспільно-політичного устрою, а й кількості та якості об'єктів туристського інтересу, що відносяться до історико-культурного, археологічного, природного, природно-антропогенного, інфраструктурного потенціалу.

Об'єктом вивчення в туристському країнознавстві виступають різні одиниці сучасної соціально-політичної організації світу – окремі країни та їх великі частини (райони, штати, області, провінції тощо), різні міждержавні регіональні угруповання, а також окремі туристські об'єкти, їх історико-культурне значення та шляхи їх ефективного використання з метою залучення туристів.

Предметом дослідження туристського країнознавства є галузеві (видові) чи просторово-територіальні форми організації туризму в межах відповідних просторово-територіальних утворень. Перший рівень предмета дослідження (галузевий) формується на основі детального вивчення та характеристики наявних ресурсів і умов для конкретних видів туризму (наприклад, лікувального, екологічного, ділового). Другий рівень полягає у складанні комплексної туристської характеристики країни, тобто всіх наявних природних, історичних, культурних, демографічних, інфраструктурних та інших ресурсів, на основі яких розвивається туристська індустрія з подальшим аналізом місця і ролі туризму в економіці держави, виявленням проблем і перспектив розвитку туризму загалом та в окремих туристських центрах чи районах.

РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни, її місце у навчальному процесі

Програму дисципліни «Туристське країнознавство» призначено для студентів напряму підготовки 0306 «Менеджмент та адміністрування» та укладено з урахуванням сучасних вимог до навчально-методичних документів і професійних компетенцій освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалаврів.

Метою навчальної дисципліни «Туристське країнознавство» є формування теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів у питаннях дослідження світових туристських потоків, використання ресурсної бази щодо розвитку окремих видів туризму тощо.

Завданням вивчення дисципліни «Туристське країнознавство» є теоретична та практична підготовка студентів напряму підготовки «Менеджмент» з питань:

- ✓ особливостей політичної картини світу;
- ✓ глобальних тенденції розвитку туризму у світі;
- ✓ основних концепцій країнознавчих досліджень;
- ✓ специфіки просторово-територіальної організації країн світу;
- ✓ туристських макрорегіонів і регіонів світу;
- ✓ туристських ресурсів країн світу;
- ✓ географії основних напрямків розвитку туризму (ділового, релігійного, лікувального-оздоровчого, туризму з метою відпочинку і розваг тощо).

По закінченню вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- ✓ збирати та аналізувати інформацію;
- ✓ працювати з фіксованою інформацією, з довідковою літературою, складати тексти доповідей, виступів, статей;
- ✓ аналізувати існуючий рекреаційний потенціал країн, визначати перспективи його використання;
- ✓ використовувати дослідження світового ринку послуг з метою розробки турів;
- ✓ визначати потенційний попит споживачів рекреаційних послуг задля розробки проектів нових турів.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі

Перелік дисциплін, на які спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких спирається на дану дисципліну
«Рекреаційна географія»	«Планування і організація туристських маршрутів», «Організація туризму», «Технологія міжнародної туристської діяльності»

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни (модулю)

«Туристське країнознавство»

3,5 кредити ECTS / 126 годин

ЗМ 1.1. Основні положення та методологічні основи курсу.

Характеристика розвитку туризму в світі

(0,5 кредиту / 18 годин)

Тема 1. Особливості формування туристського потенціалу. Класифікація туризму

Історичний розвиток, сутність туристського країнознавства. Туристське країнознавство, як наукова дисципліна. Предмет та об'єкт дослідження. Функції туристського країнознавства: гносеологічна функція; аксеологічна (оціночна) функція; інформаційно-інтегративна функція, методологічна функція, дидактична функція. Методологічні концепції, що застосовують у країнознавстві. Дисциплінарні принципи країнознавства належать такі. Процеси, що впливають на формування політичної карти світу. Основні складові схеми програми країнознавчого дослідження відповідного територіального утворення.

Типи ресурсів: природно-географічні; природно-антропогенні; соціально-історичні; соціально-економічні ресурси. Класифікація туризму за UNWTO. Методологічні основи класифікації туризму за цілями. Види туризму за цілями: лікувально-оздоровчий; діловий; релігійний; культурно-пізнавальний; пляжно-кліматичний; зелений; спортивно-оздоровчий, активний (спортивний, гірськолижний); подійово-розважальний. Коротка характеристика підвидів туризму.

Тема 2. Основні тенденції розвитку міжнародного туризму в світі та у туристських макрорегіонах

Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі. Цілі і завдання туристичної статистики. Основні розділи статистики міжнародного туризму. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Країни активного та пасивного туризму. Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

ЗМ 1.2. Географія туризму (за видами)

(2 кредити / 72 години)

Тема 3. Пляжно-кліматичний туризм як найбільш популярний вид сучасного туризму. Географія країн пляжно-кліматичного туризму

Країни Середземномор'я Характеристика ресурсів Франції, Іспанії, Італії, Мальти, Греції, Кіпру, Туреччини, Ізраїлю тощо. Курорти країн Адріатичного узбережжя: Хорватія та Чорногорія. Країни Близькосхідного регіону: Йорданія, Єгипет, ОАЕ. Природні та туристські ресурси країн Північної Азії: Туніса та Марокко. Курорти Індійського Океану: Індія, Шрі-Ланка, Таїланд, Індонезія,

Малайзія, Мальдіви, Маврикій. Курорти Карибського басейну: Домініканська Республіка, Куба, Мексика

Тема 4. Географія релігійного туризму. Культурні об'єкти як найбільш цікаві пам'ятки культури

Об'єкти християнства, що розташовані на Святій Землі: Ізраїль, Йорданія. Католицизм. Основні культурні об'єкти Північної, Західної, Центральної та Південної Європи. Паломництво до Італії, Іспанії, Франції. Культурні об'єкти як пам'ятки історії, культури, архітектури. Ставкірки. Православ'я. Об'єкти паломництва у православному християнстві. Інші течії та напрями у християнстві: християнські об'єкти коптів та армян.

Паломництво в ісламі. Поняття «хадж». Мекка та Медіна. Культурні об'єкти мусульман у країнах Північної Азії та Близького Сходу: Туніс, Єгипет, Сирія, Іран тощо. Паломництво у буддизмі, місця, що пов'язані із життєвим шляхом Будди. Об'єкти буддизму у країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону: Індія, Непал, Шрі-Ланка, Таїланд, Індонезія, Камбоджа тощо. Індуїзм – найчисельніша несвітова релігія. Об'єкти індуїзму, як прояв культури та традицій місцевих жителів. Об'єкти паломництва інших релігій: джайнізм, конфуціанство, синтоїзм, іудаїзм.

Тема 5. Характеристика туристських ресурсів культурно-пізнавального туризму

Міста індіанців як об'єкти культурно-пізнавального туризму в Америці. Унікальні та загадкові об'єкти культурно-пізнавального туризму в країнах Америки: фортеця Саксайуаман, Мачу-Пікчу, Малюнки Наска, Кораловий замок тощо. Об'єкти культурно-пізнавального туризму країн Північної Африки: багатовікова історія, різноманітні цивілізації. Унікальні об'єкти культурно-пізнавального туризму Азії: Петра, Тадж-Махал, Бехестунський надпис, Велика Китайська стіна, Теракотова Армія та інші.

Культурно-пізнавальний туризм в Європі як один із найпопулярніших напрямів сучасного туризму. Найцікавіші центри, об'єкти та музеї Європи: Лувр, Версаль, Ейфелева Вежа, галерея Уфіці, Стоунхендж, Ескоріал, Альгамбра, Нойшванштайн, інші замки, палаци, фортеці тощо. Спадщина давніх цивілізацій: акведуки, амфітеатри, палаци, терми тощо. Найбільш цікаві та відомі маршрути країнами Європи.

Тема 6. Загальна характеристика ресурсів активних напрямків у туризмі: гірськолижний, спортивний, екстремальний туризм

Ресурсний потенціал гірськолижного туризму: особливості та види трас, сезонність, інфраструктура розміщення та розваг. Географія гірськолижного туризму у Центральній та Західній Європі: Альпійській регіон (Франція, Швейцарія, Німеччина, Італія, Австрія). Характеристика Балканського регіону: Болгарія, Чорногорія. Карпатський гірськолижний регіон: Румунія, Україна, Словаччина, Польща. Особливості використання туристського потенціалу у Скандинавському гірськолижному регіоні. Розвиток гірськолижного туризму у Туреччині та на Кавказі (Грузія, Російська Федерація). Характеристика гірськолижних курортів США, Канади та Японії. Гірськолижний туризму у Південній Америці.

Тема 7. Географія країн зеленого (екологічного) туризму

Природні пам'ятки США: Йосіміті, Йелоустоун, Мамонтова печера, Великий Каньйон тощо. Природні заповідники та національні парки США. Характеристика об'єктів екотуризму Південної Америки: водопад Ігуасу, дельта річки Амазонка, Галапагоські острови тощо.

Національні парки Африки: Цаво, Нгоро-Нгоро, Чобе, Амбоселі, Масаї Мара, Вірунга, Серенгеті тощо. Етичні аспекти та перспективи розвитку туризму на територіях національних парків та заповідників.

Характеристика екосистеми країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Природні заповідники Австралії та Нової Зеландії: Великий бар'єрний риф, острів Фрезер, Національний парк Ройял, Фіордленд, Тонгаріро тощо. Визначні природні об'єкти острів Комодо, печера Саравак. Природні пам'ятки материкової Азії: Національні парки Сагарматха, Сандарбан, Казіранга та інші.

Найвидатніші природні об'єкти Європи: геологічна пам'ятка Козвей, фіорди Норвегії, дельта Дунаю, Плітвіцькі озера, гейзери Ісландії та Камчатки, озеро Байкал та інші.

Тема 8. Туристський потенціал лікувально-оздоровчого туризму

Основні курортні регіони світу: залежність від природних ресурсів. Найвідоміші курорти країни Альпійського регіону (Німеччини, Австрії, Італії, Франції, Швейцарії): Баден-Баден, Бад Фюссінг, Бад Гаштайн, Бад Ішль, Абано Терме та інші. Курорти Чехії: Карлові Вари, Маріанські Лазні та інші. Курорти Хорватії та Словенії: Нафталан, Бізовачке Топлице, Рогашка Слатіна та інші. Характеристика основних курортів Грузії, Азербайджану, Росії: Цхалтубо, Кавказькі Мінеральні води, Єсентуки, Нафталан.

Характеристика курортів інших регіонів світу.

Тема 9. Географія країн ділового туризму

Основні напрями конференц та інсентів-туризму в Європі: Німеччина, Австрія, Велика Британія, Франція, Італія, Швейцарія, Бельгія. Основний потенціал та інфраструктура ділового туризму.

Характеристика туристських ресурсів ділового туризму в Америці: США, Канада, Мексика та Бразилія. Загальні тенденції та ресурсний потенціал розвитку ділового туризму в Азії та Океанії. Географія поширення ділових поїздок на Близькому Сході та в Африці.

ЗМ 1.3. Характеристика туристського потенціалу окремих країн світу (1 кредит / 36 годин)

Тема 10. Всесвітня спадщина ЮНЕСКО як фактор туристської привабливості

Конвенція про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини.

Основна мета створення списку світової спадщини. Переваги, що надає статус об'єкта Світової спадщини. Основні критерії, що використовує ЮНЕСКО для позначення важливості кожного із об'єктів, які внесені до Списку Всесвітньої спадщини. Список нематеріальної культурної спадщини.

Тема 11. Характеристика розвитку туризму в окремих країнах світу

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Перу, Аргентина, Бразилія, Мексика, США, Канада, Куба, Домініканська Республіка

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Марокко, Туніс, Південно-Африканська Республіка, Єгипет, Йорданія, Ізраїль, Об'єднані Арабські Емірати

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Шрі-Ланка, Індія, Мальдіви, Китай, Японія, Таїланд, Малайзія, Індонезія, Австралія

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Франція, Велика Британія, Німеччина, Іспанія, Італія, Польща, Чеська Республіка, Угорщина, Греція, Хорватія, Чорногорія, Туреччина, Кіпр.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Таблиця 1.1 – Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
Працювати з фіксованою інформацією, з довідковою літературою; складати тести доповідей, виступів, статей	Виробнича	Організаційна
Використовувати оргтехніку, документально оформляти управлінські рішення, вести кореспонденцію	Виробнича	Організаційна
Застосовувати сучасні комп'ютерні технології як інструментарій підготовки та руху документів	Виробнича	Організаційна
Володіти методами збирання та аналізу інформації	Виробнича	Організаційна
Забезпечувати високий рівень трудової діяльності	Соціально-виробнича	Організаційна
Підтримувати етику управлінської діяльності	Соціально-виробнича	Організаційна
Забезпечувати культуру процесів управління	Соціально-виробнича	Організаційна
Сприяє піднесенню кваліфікаційного рівня працівників	Соціально-виробнича	Організаційна

1	2	3
Сприяти розвитку творчого потенціалу працівників, заохочувати до новаторських пропозицій	Соціально-виробнича	Організаційна
Створювати умови для підвищення культури підлеглих, для їхнього безперервного навчання	Соціально-виробнича	Організаційна
Контролювати дотримання правил підлеглими	Виробнича	Управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Бабкин А.В. Специальные виды туризма. Учебное пособие / А.В. Бабкин – М.: Советский спорт, 2008. – 252 с.
2. Бовсуновская А.Я. География туризма / А.Я. Бовсуновская – Донецк: ДИТБ, 2002. – 410 с.
3. Истомин В.И. Страны мира: справочник туроператора и туриста / В. И. Истомин, Б.Т. Лагутенко – М.: Сов. спорт, 2000. – 224 с.
4. Косолапов А. Б. Туристское страноведение. Европа и Азия / А. Б. Косолапов. – М.: КноРус, 2010. – 398 с.
5. Методика страноведческого исследования (Экономическая и социальная география) / Под ред. Н. С. Мироненко. – М.: Изд-во МГУ, 1993. – 152 с.
6. Мироненко Н.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособ. для вузов / Н.С. Мироненко – М.: Аспект Пресс, 2001. – 268 с.
7. Окладникова Е.А. Международный туризм. География туристских ресурсов мира / Е.А. Окладникова – М. – СПб., 2020. – 384 с.
8. Павлов С.В. Географія релігій: Навч. посіб. для студ. геогр. і філос. ф-тів вузів / Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. – К. : АртЕК, 1999. – 504с. – (Освіта ХХІ століття).
9. Рогач П.И. Страноведение: Уч. пособ. для вузов / П.И. Рогач, Н.Е. Косяков, В.Г. Гаркавая, С.В. Лукьянчик. – Минск: БГЭУ, 2003. – 283 с.
10. Романов А. А. География туризма / А.А.Романов, Р. Г.Саакянц – М.: Сов. спорт, 2002. – 464 с.
11. Романов А.А.Зарубежное туристское страноведение. Учебное пособие. – 2-е изд., перераб. и доп./ А.А.Романов. – М.: Советский спорт, 2001. – 288 с.
- 12.Самойленко А.А. География туризма / А. А. Самойленко. – Ростов-на-Дону: Фенікс, 2008. – 368 с.
- 13.Сапожникова Е. Н. Страноведение. Теория и методика туристского изучения стран / Е. Н. Сапожникова. – М.: Академия, 2008. – 240 с. – Серия: Высшее профессиональное образование
- 14.Тонкошкур М. В. Туристське країнознавство: Підручник / М. В. Тонкошкур, М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 475 с.

15. Ушаков Д.С. Страноведение / Д. С. Ушаков. М: ИКЦ «МарТ», 2009. – 256 с.

16. Храбовченко В.В. Экологический туризм / В.В. Храбовченко. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 208 с.

17. Христов Т.Т. Религиозный туризм: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т.Т. Христов – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 288 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

«Туристське країнознавство»

Метою навчальної дисципліни «Туристське країнознавство» є формування теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів у питаннях дослідження світових туристських потоків, використання ресурсної бази щодо розвитку окремих видів туризму тощо.

Назви змістових модулів: Змістовий модуль 1.1. Основні положення та методологічні основи курсу. Характеристика розвитку туризму в світі (0,5 кредиту / 18 годин). Змістовний модуль 1.2. Географія туризму (за видами) (2 кредиту / 72 години). Змістовний модуль 1.3. Характеристика туристського потенціалу окремих країн світу (1 кредит / 36 годин)

«Tourist country-specific studies»

The study purpose of the discipline «Tourist country-specific studies» are forming of theoretical knowledge, abilities and practical skills of students in the questions of research of world tourist streams, use of resource base in relation to development of separate types of tourism and others like that.

Names of the content modules: content module 1.1. Substantive provisions and methodological bases of course. Description of tourism development in the world (0,5 credit / 18 hours). Content modules 1.2. Geography of tourism (2 credit / 72 hours). Content modules 1.3. Description of tourist potential of separate countries of the world (1 credit / 36 hours)

«Туристское страноведение»

Целью учебной дисциплины «Туристское страноведение» является формирование теоретических знаний, умений и практических навыков студентов в вопросах исследования мировых туристских потоков, использования ресурсной базы относительно развития отдельных видов туризма и тому подобное.

Названия смысловых модулей: Смысловой модуль 1.1. Основные положения и методологические основы курса. Характеристика развития туризма в мире (0,5 кредита / 18 часов). Содержательный модуль 1.2. География туризма (2 кредита / 72 часа). Содержательный модуль 1.3. Характеристика туристского потенциала отдельных стран мира (1 кредит / 36 часов)

РОЗДІЛ 2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти МОН України на базі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, розробленої Науково-методичною комісією з менеджменту МОН України.

2.1. Структура навчальної дисципліни «Туристське країнознавство»

Структура навчальної дисципліни «Туристське країнознавство» наведено у таблиці 2.1

Таблиця 2.1 – Структура навчальної дисципліни

Характеристика дисципліни: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних до ECTS – 3,5: у тому числі: модулів – 1; Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – контрольна робота (РГР)	Шифр та назва напрямку: 0306 «Менеджмент і адміністрування»	Нормативна Рік підготовки: 1. Семестр: 2.
Кількість годин: Усього – 126 години; за змістовними модулями: ЗМ 1 – 18 годин; ЗМ 2 – 72 годин; ЗМ 3 – 36 годин.	Шифр та назва спеціальності: 6.030601 «Менеджмент»	Лекцій: кількість годин – 34. Практичні (лабораторні): кількість годин – 34. Самостійна робота: кількість годин – 58.
Кількість тижнів викладання дисципліни: 17. Кількість годин за тиждень – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: іспит

Розподіл обсягу навчальної роботи студента видами навчальної роботи наведений в таблиці 2.2.

Форма підсумкового контролю: іспит

Загальна кількість кредитів до ECTS – 3,5, дисципліна складається з трьох змістовних модулів, самостійної роботи студента та виконання контрольної роботи.

Кількість годин вивчення дисципліни за змістовними модулями:

Змістовий модуль 1.1. Основні положення та методологічні основи курсу. Характеристика розвитку туризму в світі (0,5 кредиту / 18 годин). Змістовний модуль 1.2. Географія туризму (за видами) (2 кредита / 72 години). Змістовний

модуль 1.3. Характеристика туристського потенціалу окремих країн світу (1 кредит / 36 годин)

Таблиця 2.2 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація, (шифр, аббревіатура)	Всього кредит/годин	Семестр(и)	Години						Екзамен (семестр)	Залік (семестр)	
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі			
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		КП/КР			РГР (КР)
6. 030601 «Менеджмент»	3,5/ 126	2	68	34	34	-	58	16	2		

2.2. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Дисципліна «Туристське країнознавство» є вихідною і передуює вивченню дисциплін професійного блоку.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни студенти повинні мати загальні знання з історії, географії, економіки.

У результаті вивчення дисципліни студент має **знати**:

- ✓ особливості політичної картини світу;
- ✓ глобальні тенденції розвитку туризму у світі;
- ✓ основні концепції країнознавчих досліджень;
- ✓ специфіку просторово-територіальної організації країн світу;
- ✓ туристські макрорегіони і регіони світу;
- ✓ туристські ресурси країн світу;
- ✓ географію основних напрямків розвитку туризму (ділового, релігійного, лікувального-оздоровчого, туризму з метою відпочинку та розваг) та ін.

вміти:

- ✓ збирати та аналізувати інформацію;
- ✓ працювати з фіксованою інформацією, з довідковою літературою, складати тексти доповідей, виступів, статей;
- ✓ аналізувати існуючий рекреаційний потенціал країн, визначати перспективи його використання;
- ✓ використовувати дослідження світового ринку послуг з метою розробки турів;

✓ визначати потенційний попит споживачів рекреаційних послуг задля розробки проектів нових турів.

2.3. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Туристське країнознавство» студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами контролю знань.

Тематичний план дисципліни «Туристське країнознавство» складається з трьох змістових модулів, кожен з яких є відносно самостійним блоком навчальних елементів, які логічно пов'язані змістом.

Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекційні, практичні заняття, індивідуальна та самостійна робота студента. Структуру залікового кредиту дисципліни наведено у табл. 2.3

Таблиця 2.3 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота (КР, ГРГ)	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Модуль 1. Туристське країнознавство				
ЗМ 1.1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КУРСУ. ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В СВІТІ (0,5 кредиту / 18 годин)				
Тема 1. <i>Особливості формування туристського потенціалу. Класифікація туризму</i>	4	-	-	-
Тема 2. <i>Основні тенденції розвитку міжнародного туризму в світі та у туристських макрорегіонах</i>	-	4	-	10
Разом годин за ЗМ 1.1	4	4	-	10
ЗМ 1.2. ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ (ЗА ВИДАМИ) (2 кредита / 72 години)				
Тема 3. <i>Пляжно-кліматичний туризм як найбільш популярний вид сучасного туризму. Географія країн пляжно-кліматичного туризму</i>	2	20	-	14
Тема 4. <i>Географія релігійного туризму. Культові об'єкти як найбільш цікаві пам'ятки культури</i>	4	-	-	4
Тема 5. <i>Характеристика туристських ресурсів культурно-пізнавального туризму</i>	4	-	-	4

1	2	3	4	5
Тема 6. Загальна характеристика ресурсів активних напрямків у туризмі: гірськолижний, спортивний, екстремальний туризм	2	-	-	2
Тема 7. Географія країн зеленого (екологічного) туризму	4	-	-	4
Тема 8. Туристський потенціал лікувально-оздоровчого туризму	2	-	-	2
Тема 9. Географія країн ділового туризму	2	-	-	2
Разом годин за ЗМ 1.2	20	20	-	32
ЗМ 1.3. ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОКРЕМИХ КРАЇН СВІТУ (1 кредит / 36 годин)				
Тема 10. Всесвітня спадщина ЮНЕСКО як фактор туристської привабливості	2	10	16	-
Тема 11. Характеристика розвитку туризму в окремих країнах світу	8	-	-	-
Разом годин за ЗМ 1.3	10	10	16	-
Всього годин	34	34	16	42

2.4. Зміст навчальної дисципліни (модуля «Туристське країнознавство») за змістовними модулями та темами

ЗМ 1.1. Основні положення та методологічні основи курсу. Характеристика розвитку туризму в світі

Тема 1. Особливості формування туристського потенціалу. Класифікація туризму

Історичний розвиток, сутність туристського країнознавства. Туристське країнознавство, як наукова дисципліна. Предмет та об'єкт дослідження. Функції туристського країнознавства: гносеологічна функція; аксеологічна (оціночна) функція; інформаційно-інтегративна функція, методологічна функція, дидактична функція. Методологічні концепції, що застосовують у країнознавстві. Дисциплінарні принципи країнознавства належать такі. Процеси, що впливають на формування політичної карти світу. Основні складові схеми програми країнознавчого дослідження відповідного територіального утворення.

Типи ресурсів: природно-географічні; природно-антропогенні; соціально-історичні; соціально-економічні ресурси. Класифікація туризму за UNWTO. Методологічні основи класифікації туризму за цілями. Види туризму за цілями: лікувально-оздоровчий; діловий; релігійний; культурно-пізнавальний; пляжно-кліматичний; зелений; спортивно-оздоровчий, активний (спортивний, гірськолижний); подійово-розважальний. Коротка характеристика підвидів туризму.

Тема 2. Основні тенденції розвитку міжнародного туризму в світі та у туристських макрорегіонах

Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі. Цілі і завдання туристичної статистики. Основні розділи статистики міжнародного туризму. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Країни активного та пасивного туризму. Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів в засобах розміщення. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

ЗМ 1.2. Географія туризму (за видами)

Тема 3. Пляжно-кліматичний туризм як найбільш популярний вид сучасного туризму. Географія країн пляжно-кліматичного туризму

Країни Середземномор'я Характеристика ресурсів Франції, Іспанії, Італії, Мальти, Греції, Кіпру, Туреччини, Ізраїлю тощо. Курорти країн Адріатичного узбережжя: Хорватія та Чорногорія. Країни Близькосхідного регіону: Йорданія, Єгипет, ОАЕ. Природні та туристські ресурси країн Північної Азії: Туніса та Марокко. Курорти Індійського Океану: Індія, Шрі-Ланка, Таїланд, Індонезія, Малайзія, Мальдіви, Маврикій. Курорти Карибського басейну: Домініканська Республіка, Куба, Мексика

Тема 4. Географія релігійного туризму. Культурні об'єкти як найбільш цікаві пам'ятки культури

Об'єкти християнства, що розташовані на Святій Землі: Ізраїль, Йорданія. Католицизм. Основні культурні об'єкти Північної, Західної, Центральної та Південної Європи. Паломництво до Італії, Іспанії, Франції. Культурні об'єкти як пам'ятки історії, культури, архітектури. Ставкірки. Православ'я. Об'єкти паломництва у православному християнстві. Інші течії та напрями у християнстві: християнські об'єкти коптів та армян.

Паломництво в ісламі. Поняття «хадж». Мекка та Медіна. Культурні об'єкти мусульман у країнах Північної Азії та Близького Сходу: Туніс, Єгипет, Сирія, Іран тощо. Паломництво у буддизмі, місця, що пов'язані із життєвим шляхом Будди. Об'єкти буддизму у країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону: Індія, Непал, Шрі-Ланка, Таїланд, Індонезія, Камбоджа тощо. Індуїзм – найчисельніша нехристиянська релігія. Об'єкти індуїзму, як прояв культури та традицій місцевих жителів. Об'єкти паломництва інших релігій: джайнізм, конфуціанство, синтоїзм, іудаїзм.

Тема 5. Характеристика туристських ресурсів культурно-пізнавального туризму

Міста індіанців як об'єкти культурно-пізнавального туризму в Америці. Унікальні та загадкові об'єкти культурно-пізнавального туризму в країнах Америки: фортеця Саксайуаман, Мачу-Пікчу, Малюнки Наска, Кораловий замок тощо. Об'єкти культурно-пізнавального туризму країн Північної Африки: багатотисялітня історія, різноманітні цивілізації. Унікальні об'єкти культурно-

пізнавального туризму Азії: Петра, Тадж-Махал, Бехестунський надпис, Велика Китайська стіна, Теракотова Армія та інші.

Культурно-пізнавальний туризм в Європі як один із найпопулярніших напрямів сучасного туризму. Найцікавіші центри, об'єкти та музеї Європи: Лувр, Версаль, Ейфелева Вежа, галерея Уфіці, Стоунхендж, Ескоріал, Альгамбра, Нойшванштайн, інші замки, палаці, фортеці тощо. Спадщина давніх цивілізацій: акведуки, амфітеатри, палаці, терми тощо. Найбільш цікаві та відомі маршрути країнами Європи.

Тема 6. Загальна характеристика ресурсів активних напрямків у туризмі: гірськолижний, спортивний, екстремальний туризм

Ресурсний потенціал гірськолижного туризму: особливості та види трас, сезонність, інфраструктура розміщення та розваг. Географія гірськолижного туризму у Центральній та Західній Європі: Альпійській регіон (Франція, Швейцарія, Німеччина, Італія, Австрія). Характеристика Балканського регіону: Болгарія, Чорногорія. Карпатський гірськолижний регіон: Румунія, Україна, Словаччина, Польща. Особливості використання туристського потенціалу у Скандинавському гірськолижному регіоні. Розвиток гірськолижного туризму у Туреччині та на Кавказі (Грузія, Російська Федерація). Характеристика гірськолижних курортів США, Канади та Японії. Гірськолижний туризму у Південній Америці.

Тема 7. Географія країн зеленого (екологічного) туризму

Природні пам'ятки США: Йосеміті, Йелоустоун, Мамонтова печера, Великий Каньйон тощо. Природні заповідники та національні парки США. Характеристика об'єктів екотуризму Південної Америки: водопад Ігуасу, дельта річки Амазонка, Галапагоські острови тощо.

Національні парки Африки: Цаво, Нгоро-Нгоро, Чобе, Амбоселі, Масаї Мара, Вірунга, Серенгеті тощо. Етичні аспекти та перспективи розвитку туризму на територіях національних парків та заповідників.

Характеристика екосистеми країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Природні заповідники Австралії та Нової Зеландії: Великий бар'єрний риф, острів Фрезер, Національний парк Ройял, Фіордленд, Тонгаріро тощо. Визначні природні об'єкти островів Комодо, печера Саравак. Природні пам'ятки материкової Азії: Національні парки Сагарматха, Сандарбан, Казіранга та інші. Найвидатніші природні об'єкти Європи: геологічна пам'ятка Козвей, фіорди Норвегії, дельта Дунаю, Плітвіцькі озера, гейзери Ісландії та Камчатки, озеро Байкал та інші.

Тема 8. Туристський потенціал лікувально-оздоровчого туризму

Основні курортні регіони світу: залежність від природних ресурсів. Найвідоміші курорти країни Альпійського регіону (Німеччини, Австрії, Італії, Франції, Швейцарії): Баден-Баден, Бад Фюссінг, Бад Гаштайн, Бад Ішль, Абано Терме та інші. Курорти Чехії: Карлові Вари, Маріанські Лазні та інші. Курорти Хорватії та Словенії: Нафталан, Бізовачке Топлице, Рогашка Слатіна та інші. Характеристика основних курортів Грузії, Азербайджану, Росії: Цхалтубо, Кавказькі Мінеральні води, Єсентуки, Нафталан.

Характеристика курортів інших регіонів світу.

Тема 9. Географія країн ділового туризму

Основні напрями конференц та інсентів-туризму в Європі: Німеччина, Австрія, Велика Британія, Франція, Італія, Швейцарія, Бельгія. Основний потенціал та інфраструктура ділового туризму.

Характеристика туристських ресурсів ділового туризму в Америці: США, Канада, Мексика та Бразилія. Загальні тенденції та ресурсний потенціал розвитку ділового туризму в Азії та Океанії. Географія поширення ділових поїздок на Близькому Сході та в Африці.

ЗМ 1.3. Характеристика туристського потенціалу окремих країн світу

Тема 10. Всесвітня спадщина ЮНЕСКО як фактор туристської привабливості

Конвенція про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини.

Основна мета створення списку світової спадщини. Переваги, що надає статус об'єкта Світової спадщини. Основні критерії, що використовує ЮНЕСКО для позначення важливості кожного із об'єктів, які внесені до Списку Всесвітньої спадщини. Список нематеріальної культурної спадщини.

Тема 11. Характеристика розвитку туризму в окремих країнах світу

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Перу, Аргентина, Бразилія, Мексика, США, Канада, Куба, Домініканська Республіка

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Марокко, Туніс, Південно-Африканська Республіка, Єгипет, Йорданія, Ізраїль, Об'єднані Арабські Емірати. Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Шрі-Ланка, Індія, Мальдіви, Китай, Японія, Таїланд, Малайзія, Індонезія, Австралія. Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Франція, Велика Британія, Німеччина, Іспанія, Італія, Польща, Чеська Республіка, Угорщина, Греція, Хорватія, Чорногорія, Туреччина, Кіпр.

2.5. План лекцій

ЗМ 1.1. Основні положення та методологічні основи курсу.

Характеристика розвитку туризму в світі

Тема 1. Особливості формування туристського потенціалу. Класифікація туризму

Лекція 1

Історичний розвиток, предмет, об'єкт та функції туристського країнознавства

Історичний розвиток, сутність туристського країнознавства. Туристське країнознавство, як наукова дисципліна. Предмет та об'єкт дослідження. Функ-

ції туристського країнознавства: гносеологічна функція; аксеологічна (оціночна) функція; інформаційно-інтегративна функція, методологічна функція, дидактична функція. Методологічні концепції, що застосовують у країнознавстві. Дисциплінарні принципи країнознавства належать такі. Процеси, що впливають на формування політичної карти світу. Основні складові схеми програми країнознавчого дослідження відповідного територіального утворення.

Лекція 2

Особливості формування туристського потенціалу. Класифікація туризму

Типи ресурсів: природно-географічні; природно-антропогенні; соціально-історичні; соціально-економічні ресурси. Класифікація туризму за UNWTO. Методологічні основи класифікації туризму за цілями. Види туризму за цілями: лікувально-оздоровчий; діловий; релігійний; культурно-пізнавальний; пляжно-кліматичний; зелений; спортивно-оздоровчий, активний (спортивний, гірськолижний); подійово-розважальний. Коротка характеристика підвидів туризму.

ЗМ 1.2. Географія туризму (за видами)

Тема 3. Пляжно-кліматичний туризм як найбільш популярний вид сучасного туризму. Географія країн пляжно-кліматичного туризму

Лекція 3

Пляжно-кліматичний туризм як найбільш популярний вид сучасного туризму

Країни Середземномор'я Характеристика ресурсів Франції, Іспанії, Італії, Мальти, Греції, Кіпру, Туреччини, Ізраїлю тощо. Курорти країн Адріатичного узбережжя: Хорватія та Чорногорія. Країни Близькосхідного регіону: Йорданія, Єгипет, ОАЕ. Природні та туристські ресурси країн Північної Азії: Туніса та Марокко. Курорти Індійського Океану: Індія, Шрі-Ланка, Таїланд, Індонезія, Малайзія, Мальдіви, Маврикій. Курорти Карибського басейну: Домініканська Республіка, Куба, Мексика

Тема 4. Географія релігійного туризму. Культові об'єкти як найбільш цікаві пам'ятки культури

Лекція 4

Характеристика туристських ресурсів в християнстві

Об'єкти християнства, що розташовані на Святій Землі: Ізраїль, Йорданія. Католицизм. Основні культові об'єкти Північної, Західної, Центральної та Південної Європи. Паломництво до Італії, Іспанії, Франції. Культові об'єкти як пам'ятки історії, культури, архітектури. Ставкірки. Православ'я. Об'єкти паломництва у православному християнстві. Інші течії та напрями у християнстві: християнські об'єкти коптів та армян.

Лекція 5

Географія об'єктів паломництва в ісламі, буддизмі, індуїзмі та інших релігіях

Паломництво в ісламі. Поняття «хадж». Мекка та Медіна. Культові об'єкти мусульман у країнах Північної Азії та Близького Сходу: Туніс, Єгипет, Сирія, Іран тощо. Паломництво у буддизмі, місця, що пов'язані із життєвим шляхом Будди. Об'єкти буддизму у країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіо-

ну: Індія, Непал, Шрі-Ланка, Таїланд, Індонезія, Камбоджа тощо. Індуїзм – найчисельніша несвітова релігія. Об'єкти індуїзму, як прояв культури та традицій місцевих жителів. Об'єкти паломництва інших релігій: джайнізм, конфуціанство, синтоїзм, іудаїзм.

Тема 5. Характеристика туристських ресурсів культурно-пізнавального туризму

Лекція 6

Туристський потенціал культурно-пізнавального туризму країн Америки, Африки та Азії

Міста індіанців як об'єкти культурно-пізнавального туризму в Америці. Унікальні та загадкові об'єкти культурно-пізнавального туризму в країнах Америки: фортеця Саксайуаман, Мачу-Пікчу, Малюнки Наска, Кораловий замок тощо. Об'єкти культурно-пізнавального туризму країн Північної Африки: багатовікова історія, різноманітні цивілізації. Унікальні об'єкти культурно-пізнавального туризму Азії: Петра, Тадж-Махал, Бехестунський надпис, Велика Китайська стіна, Теракотова Армія та інші.

Лекція 7

Туристський потенціал культурно-пізнавального туризму країн Європи

Культурно-пізнавальний туризм в Європі як один із найпопулярніших напрямів сучасного туризму. Найцікавіші центри, об'єкти та музеї Європи: Лувр, Версаль, Ейфелева Вежа, галерея Уфіці, Стоунхендж, Ескоріал, Альгамбра, Нойшванштайн, інші замки, палаци, фортеці тощо. Спадщина давніх цивілізацій: акведуки, амфітеатри, палаци, терми тощо. Найбільш цікаві та відомі маршрути країнами Європи.

Тема 6. Загальна характеристика ресурсів активних напрямків у туризмі: гірськолижний, спортивний, екстремальний туризм

Лекція 8

Загальна характеристика ресурсів активних напрямків у туризмі: гірськолижний, спортивний, екстремальний туризм

Ресурсний потенціал гірськолижного туризму: особливості та види трас, сезонність, інфраструктура розміщення та розваг. Географія гірськолижного туризму у Центральній та Західній Європі: Альпійській регіон (Франція, Швейцарія, Німеччина, Італія, Австрія). Характеристика Балканського регіону: Болгарія, Чорногорія. Карпатський гірськолижний регіон: Румунія, Україна, Словаччина, Польща. Особливості використання туристського потенціалу у Скандинавському гірськолижному регіоні. Розвиток гірськолижного туризму у Туреччині та на Кавказі (Грузія, Російська Федерація). Характеристика гірськолижних курортів США, Канади та Японії. Гірськолижний туризму у Південній Америці.

Тема 7. Географія країн зеленого (екологічного) туризму

Лекція 9

Туристський потенціал екотуризму в Америці та Африці

Природні пам'ятки США: Йосеміті, Йелоустоун, Мамонтова печера, Великий Каньйон тощо. Природні заповідники та національні парки США. Характеристика об'єктів екотуризму Південної Америки: водопад Ігуасу, дельта річки Амазонка, Галапагоські острови тощо.

Національні парки Африки: Цаво, Нгоро-Нгоро, Чобе, Амбоселі, Масаї Мара, Вірунга, Серенгеті тощо. Етичні аспекти та перспективи розвитку туризму на територіях національних парків та заповідників.

Лекція 10

Туристський потенціал екотуризму в Азії, Океанії та Європі

Характеристика екосистеми країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Природні заповідники Австралії та Нової Зеландії: Великий бар'єрний риф, острів Фрезер, Національний парк Ройял, Фіордленд, Тонгаріро тощо. Визначні природні об'єкти острів Комодо, печера Саравак. Природні пам'ятки материкової Азії: Національні парки Сагарматха, Сандарбан, Казіранга та інші.

Найвидатніші природні об'єкти Європи: геологічна пам'ятка Козвей, фіорди Норвегії, дельта Дунаю, Плітвіцькі озера, гейзери Ісландії та Камчатки, озеро Байкал та інші.

Тема 8. Туристський потенціал лікувально-оздоровчого туризму

Лекція 11

Туристський потенціал лікувально-оздоровчого туризму

Основні курортні регіони світу: залежність від природних ресурсів. Найвідоміші курорти країни Альпійського регіону (Німеччини, Австрії, Італії, Франції, Швейцарії): Баден-Баден, Бад Фюссінг, Бад Гаштайн, Бад Ішль, Абано Терме та інші. Курорти Чехії: Карлові Вари, Маріанські Лазні та інші. Курорти Хорватії та Словенії: Нафталан, Бізовачке Топліце, Рогашка Слатіна та інші. Характеристика основних курортів Грузії, Азербайджану, Росії: Цхалтубо, Кавказькі Мінеральні води, Єсентуки, Нафталан.

Характеристика курортів інших регіонів світу.

Тема 9. Географія країн ділового туризму

Лекція 12

Географія країн ділового туризму

Основні напрями конференц та інсентів-туризму в Європі: Німеччина, Австрія, Велика Британія, Франція, Італія, Швейцарія, Бельгія. Основний потенціал та інфраструктура ділового туризму.

Характеристика туристських ресурсів ділового туризму в Америці: США, Канада, Мексика та Бразилія. Загальні тенденції та ресурсний потенціал розвитку ділового туризму в Азії та Океанії. Географія поширення ділових поїздок на Близькому Сході та в Африці.

ЗМ 1.3. Характеристика туристського потенціалу окремих країн світу

Тема 10. Всесвітня спадщина ЮНЕСКО як фактор туристської привабливості

Лекція 13

Всесвітня спадщина ЮНЕСКО як фактор туристської привабливості

Конвенція про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини.

Основна мета створення списку світової спадщини. Переваги, що надає статус об'єкта Світової спадщини. Основні критерії, що використовує ЮНЕСКО для позначення важливості кожного із об'єктів, які внесені до Списку Всесвітньої спадщини. Список нематеріальної культурної спадщини.

Тема 11. Характеристика розвитку туризму в окремих країнах світу

Лекція 14

Характеристика розвитку туризму в країнах Америки.

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Перу, Аргентина, Бразилія, Мексика, США, Канада, Куба, Домініканська Республіка

Лекція 15

Характеристика розвитку туризму в країнах Африки та Близького Сходу

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Марокко, Туніс, Південно-Африканська Республіка, Єгипет, Йорданія, Ізраїль, Об'єднані Арабські Емірати

Лекція 16

Характеристика розвитку туризму в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Шрі-Ланка, Індія, Мальдіви, Китай, Японія, Таїланд, Малайзія, Індонезія, Австралія

Лекція 17

Характеристика розвитку туризму в країнах Європи

Характеристика стану туризму, огляд основних пам'яток, аналіз перспектив розвитку окремих видів туризму в наступних країнах: Франція, Велика Британія, Німеччина, Іспанія, Італія, Польща, Чеська Республіка, Угорщина, Греція, Хорватія, Чорногорія, Туреччина, Кіпр

2.6. Плани семінарських (практичних, лабораторних) занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання розрахунково-графічної роботи.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також про-

блемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення. Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямована на формування вмій та навичок виконання певних видів управлінської діяльності, а саме пошук напрямів покращення діяльності підприємства – бази практики. У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або у малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, аналізують ситуаційні вправи (кейси). Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували студенти, та підведення підсумків з виставленням відповідної оцінки в залежності від результатів виконаної роботи. Розгорнутий план проведення практичних (семінарських) занять з основними питаннями для обговорення на семінарі та форми завдань наведено у методичних вказівках до проведення практичних (семінарських) занять та організації самостійної роботи. Далі наводиться скорочений план семінарських (практичних) та лабораторних занять. (табл. 2.4)

Таблиця 2.4 – Опис змісту практичних занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань). Практичні заняття	Години
1	2	3
Модуль 1. «Туристське країнознавство»		
ЗМ 1.1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КУРСУ. ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В СВІТІ		
Практичне заняття № 1, 2 <i>Основні тенденції розвитку міжнародного туризму в світі та у туристських макрорегіонах</i>	<i>Мета: проведення аналізу основних тенденцій розвитку міжнародного туризму в світі.</i> За допомогою статистичного щорічника UNWTO Tourism Highlights провести аналіз розвитку туризму за останні три роки в цілому у світі та у визначеному макрорегіоні. Визначити: ✓ країни-лідери за кількістю туристів; ✓ країни-лідери за показником доходів від міжнародного туризму; ✓ країни-лідери у певному макрорегіоні.	4
ЗМ 1.2. ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ (ЗА ВИДАМИ)		
Практичне заняття № 3 - 12 <i>Пляжно-кліматичний туризм як найбільш популярний вид сучасного туризму.</i>	<i>Мета: отримання студентами навичок щодо роботи з друкованими каталогами провідних туроператорів.</i> Провести аналітичну роботу та систематизувати інформацію із друкованих каталогів провідних туроператорів за найбільш популярними в Україні напрямками пляжно-кліматичного туризму:	

1	2	3
<p><i>Географія країн пляжно-кліматичного туризму</i></p>	<p>1. Туреччина; 2. Єгипет; 3. ОАЕ; 4. Туніс і Кіпр 5. Хорватія і Чорногорія; 6. Таїланд; 7. Греція; 8. Болгарія; 9. Іспанія; 10. країни Індійського океану (Шрі-Ланка, Мальдіви, Індія);</p> <p>Інформацію потрібно систематизувати за наступними параметрами:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ розташування країни (регіон), аеропорти прильоту; ✓ особливості країни перебування (валюта, місцеві закони); ✓ сезонність та кліматичні особливості (вологість, вітри тощо); ✓ основні природні ресурси (море, океан, затока тощо), їх характеристика; ✓ характеристика пляжів; ✓ основні курорти або курортні регіони (короткий опис, принципові особливості); ✓ структура готельної бази (за кількістю зірок); ✓ наявність відомих готельних ланцюгів; ✓ екскурсійна та культурно-розважальна програма (відповідно до курортів). 	<p>20</p>
<p>ЗМ 1.3 ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОКРЕМИХ КРАЇН СВІТУ</p>		
<p>Практичне заняття № 13 - 17 <i>Характеристика Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО</i></p>	<p><i>Мета: отримання студентами навичок щодо представлення туристської привабливості визначених країн.</i></p> <p>Захист індивідуальних робіт, що були виконані студентами відповідно до варіанту, який отримується студентами самостійно на початку семестру за допомогою системи Moodle.</p>	<p>10</p>

2.7. Контрольна робота (Розрахунково-графічна робота)

При написанні роботи студент має виконати наступні пункти.

1) Визначити критерії, що використовує ЮНЕСКО для позначення важливості кожного із об'єктів, які внесені до Списку Всесвітньої спадщини.

2) У хронологічному порядку (за датою включення) навести перелік об'єктів Всесвітньої спадщини для кожної країни, згідно із отриманим варіантом.

3) Навести характеристику кожного із визначених об'єктів, використовуючи наступний план викладення інформації:

- ✓ назва об'єкта;
- ✓ номер у списку;
- ✓ критерії визначення об'єкту;
- ✓ дата внесення до списку;
- ✓ час заснування (для об'єктів культурної спадщини);
- ✓ географічне розташування (чи розташований об'єкт безпосередньо у крупному туристському центрі або неподалік від нього; вкажіть назви туристських центрів поблизу яких розташовані об'єкти Всесвітньої спадщини та визначте відстань до них);

✓ загальну характеристику об'єкта (обсяг наведеної інформації має відповідати значенню та сутності об'єкта, максимальний обсяг інформації по одному об'єкту не повинен перевищувати однієї сторінки формату А4);

✓ наведена інформація має обов'язково супроводжуватися фотоматеріалами;

✓ визначте, чи є безпечним, на Вашу думку, відвідання визначеного об'єкта.

4) Також навести (при наявності) попередній список. Інформацію по цьому списку треба оформити у таблицю згідно із зразком (табл. 2.5)

Таблиця 2.5 – Попередній список об'єктів Всесвітньої спадщини

№ з/п	Назва	Дата створення	Розташування	Рік внесення до списку	№ у списку	Критерії	Стислий опис об'єкта
1							
2							
...							

5) Крім того, треба визначити, що являє собою список нематеріальної культурної спадщини та чи представлена у ньому країна, яку характеризує у даній роботі студент

б) У якості висновку до роботи потрібно відповісти на наступні запитання.

а) Яка, на Ваш погляд, мета створення списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?

б) Вважаєте Ви ефективною роботу ЮНЕСКО щодо створення та поповнення цього списку?

в) Яке значення має відігравати список Всесвітньої спадщини у розвитку туризму?

г) Чи повністю список Всесвітньої спадщини для конкретної країни (згідно із варіантом) відображає культурний, історичний, природний потенціал? Чи сприяє це ефективному розвитку туризму у країні, що характеризується студентом.

Висновок має бути написаний ОСОБИСТО студентом як цілісний текст, в якому відповіді на поставлені питання повинні бути логічно пов'язані між собою.

Варіанти завдання

1 Австралія	26 Нідерланди
2 Австрія	27 Німеччина
3 Алжир	28 Норвегія
4 Аргентина	29 ПАР
5 Бельгія	30 Перу
6 Болгарія	31 Південна Корея
7 Бразилія	32 Польща
8 Велика Британія	33 Португалія
9 В'єтнам	34 Російська Федерація
10 Греція	35 Румунія
11 Єгипет	36 Словаччина
12 Ізраїль	37 США
13 Індія	38 Танзанія
14 Індонезія	39 Туніс
15 Іран	40 Туреччина
16 Іспанія	41 Угорщина
17 Італія	42 Узбекистан
18 Йорданія	43 Фінляндія
19 Канада	44 Франція
20 Китай	45 Хорватія
21 Колумбія	46 Чеська Республіка
22 Куба	47 Швейцарія
23 Ліван	48 Швеція
24 Марокко	49 Шрі-Ланка
25 Мексика	50 Японія

Розподіл варіантів завдань відбувається виключно у системі дистанційного навчання ХНАМГ

2.8. Самостійна робота студента

Для опанування матеріалу дисципліни «Туристське країнознавство» окрім лекційних, практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі. Самостійна робота з дисципліни складає 58 години та включає наступні форми:

- ✓ опрацювання лекційного та додаткового матеріалу для підготовки до практичних занять, проміжного та підсумкового контролю;
- ✓ робота у Moodle;
- ✓ виконання контрольної роботи (РГР).

2.9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо. Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

- ✓ індивідуальних консультацій (запитання — відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);
- ✓ групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику).
- ✓ індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:
  - ✓ індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань стосовно яких виникли запитання);
  - ✓ групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, матеріалів кейсу, які потребують колективного обговорення).
- ✓ індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:
  - ✓ підготовки рефератів для виступу на науковій конференції.

2.10. Методики активізації процесу навчання

При викладанні дисципліни «Міжнародний туризм» для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції та міні-лекції та на практичних заняттях - робота в малих групах; семінари-дискусії; кейс-метод та презентації роботи.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома — трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в під-

ручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, що спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Лекції	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Лекція 2 <i>Особливості формування туристського потенціалу. Класифікація туризму</i>	Проблемна лекція
Лекція 3 <i>Пляжно-кліматичний туризм як найбільш популярний вид сучасного туризму</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 4 <i>Характеристика туристських ресурсів в християнстві</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 5 <i>Географія об'єктів паломництва в ісламі, буддизмі, індуїзмі та інших релігіях</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 6 <i>Туристський потенціал культурно-пізнавального туризму країн Америки, Африки та Азії</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 7 <i>Туристський потенціал культурно-пізнавального туризму країн Європи</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 8 <i>Загальна характеристика ресурсів активних напрямків у туризмі: гірськолижний, спортивний, екстремальний туризм</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання

1	2
Лекція 9 <i>Туристський потенціал еко-туризму в Америці та Африці</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 10 <i>Туристський потенціал екотуризму в Азії, Океанії та Європі</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 11 <i>Туристський потенціал лікувально-оздоровчого туризму</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 12 <i>Географія країн ділового туризму</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання.
Лекція 13 <i>Всесвітня спадщина ЮНЕСКО як фактор туристської привабливості</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 14 <i>Характеристика розвитку туризму в країнах Америки.</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 15 <i>Характеристика розвитку туризму в країнах Африки та Близького Сходу</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 16 <i>Характеристика розвитку туризму в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання
Лекція 17 <i>Характеристика розвитку туризму в країнах Європи</i>	Лекція з використанням мультимедійного обладнання

На практичних заняттях використовується:

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрації нових товарів і послуг. Однією з позитивних рис презентації та її переваг при використанні в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при роботі у певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

2.11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів в процесі практичних занять.
2. Оцінювання поточного контролю.

3. Оцінювання індивідуальної роботи (РГР)
4. Оцінювання підсумкового контролю (іспит).

Таким чином, загальна модульна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних занять, виконання КР та результатів проміжного контролю. Розподіл балів за форми робіт наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Розподіл балів за видами робіт з модулю «Туристське країнознавство»

Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
ЗМ 1.1. Поточний контроль, у тому числі: ✓ виконання самостійної роботи (у Moodle) ✓ тестовий контроль (у Moodle)	10 5 5
ЗМ 1.2. Поточний контроль (тестовий контроль у Moodle)	30
ЗМ 1.3. Поточний контроль (виконання та захист РГР)	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1: Іспит	40
Всього за модулем 1	100 %

2.12. Список джерел

1. Бабкин А.В. Специальные виды туризма. Учебное пособие / А.В. Бабкин – М.: Советский спорт, 2008. – 252 с.
2. Бовсуновская А.Я. География туризма / А.Я. Бовсуновская – Донецк: ДИТБ, 2002. – 410 с.
3. Все страны мира: Энцикл. справ. / Авт.-сост. И. О. Родин, Т. М. Пименова. – М.: Вече, 2003. – 560 с.
4. Горохов В.А. Парки мира / В.А. Горохов, А. Б.Лунц – М.: Стройиздат, 1985. – 328 с.
5. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу. Навчальний посібник / О.Ю. Дмитрук – К.: Альтерпрес, 2004. – 192 с.
6. Дубовик І.А. Країнознавчий словник-довідник. – 2-е вид. / І.А. Дубовик – Львів.: Панорама, 2003. – 575 с.
7. Знаменитые столицы и города мира: Справочник / Гарин В., Лисюченко В. – Р/нД: Феникс, 2001. – 512 с.
8. Иванова Л.В. Знаменитые города мира / Л.В. Иванова – Смоленск: Русич, 2003. – 640 с.
9. Истомин В.И. Страны мира: справочник туроператора и туриста / В. И. Истомин, Б.Т. Лагутенко – М.: Сов. спорт, 2000. – 224 с.
10. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. посіб. – 2-е вид. / П.М. Ігнат'єв – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 423 с.
11. Косолапов А. Б. Туристское страноведение. Европа и Азия / А. Б. Косолапов. – М.: КноРус, 2010. – 398 с.
12. Крачило Н. П. География туризма / Н. П. Крачило – К.: Вища шк., 1987. – 208 с.

13. Максаковский В.П. Географическая картина мира. В 2-х книгах. Книга 1 / В.П.Максаковский. – М.: Дрофа, 2009. – 496 с. – Серия: Высшее образование
14. Масляк П.О. Країнознавство: Підручник / П.О.Масляк – К.: Знання, 2007. – 292 с.
15. Методика страноведческого исследования (Экономическая и социальная география) / Под ред. Н. С. Мироненко. – М.: Изд-во МГУ, 1993. – 152 с.
16. Мироненко Н.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособ. для вузов / Н.С. Мироненко – М.: Аспект Пресс, 2001. – 268 с.
17. Мироненко Н.С. Рекреационная география / Н.С. Мироненко, И.Т. Твердохлебов – М.: Изд-во МГУ, 1981. – 208 с.
18. Николаевский А. Г. Национальные парки / А. Г. Николаевский – М.: Агропромиздат, 1985. – 170 с.
19. Николаенко Д. В. Рекреационная география / Д.В. Николаенко – М.: Владос, 2001. – 252 с.
20. Окладникова Е.А. Международный туризм. География туристских ресурсов мира / Е.А. Окладникова – М. – СПб., 2020. – 384 с.
21. Павлов С.В. Географія релігій: Навч. посіб. для студ. геогр. і філос. ф-тів вузів / Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. – К. : АртЕК, 1999. – 504с. – (Освіта ХХІ століття).
22. Рогач П.И. Страноведение: Уч. пособ. для вузов / П.И. Рогач, Н.Е. Косяков, В.Г. Гаркавая, С.В. Лукьянчик. – Минск: БГЭУ, 2003. – 283 с.
23. Романов А. А. География туризма / А.А.Романов, Р. Г.Саакянц – М.: Сов. спорт, 2002. – 464 с.
24. Романов А.А.Зарубежное туристское страноведение. Учебное пособие. – 2-е изд., перераб. и доп./ А.А.Романов. – М.: Советский спорт, 2001. – 288 с.
25. Самойленко А.А. География туризма / А. А. Самойленко. – Ростов-на-Дону: Фенікс, 2008. – 368 с.
26. Сапожникова Е. Н. Страноведение. Теория и методика туристского изучения стран / Е. Н. Сапожникова. – М.: Академия, 2008. – 240 с. – Серия: Высшее профессиональное образование
27. Тонкошкур М. В. Туристське країнознавство: Підручник / М. В. Тонкошкур, М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 475 с.
28. Ушаков Д.С. Страноведение / Д. С. Ушаков. М: ИКЦ «МарТ», 2009. – 256 с.
29. Храбовченко В.В. Экологический туризм / В.В. Храбовченко. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 208 с.
30. Христов Т.Т. Религиозный туризм: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т.Т. Христов – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 288 с.

Навчальне видання

ТОНКОШКУР Максим Васильович

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни
«Туристське країнознавство»
(для студентів 1 курсу денної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент»)

Відповідальний за випуск *І. М. Писаревський*

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2012, поз. 388 Р

Підп. до друку 20.03.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 1,6

Зам. № 9046

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.